

ORĘDOWNIK

URZĘDOWY

Przedpłata
na kwartał 2,69 zł
Zapisywać należy
na pocztę.

powiatu kościańskiego.

Za ogłoszenia
płaci się naprzód i to:
na stronie 4-lm. 10 groszy
od miejsca milimetrowego

Administracja w Kościanie,
Aleje Kościuszki 28. Tel. 106.

Kościan, 19 listopada 1927.

Za redakcję odpowiada
Starostwo.

Zakup koni remontowych w roku 1927.

W dniu 21. listopada r. b. o godzinie 9-tej przedpołudniem odbędzie się w Kościanie (Plac przy Rzeźni Miejskiej) **dodatkowy** targ koni remontowych wierzchowych i artyleryjskich.

W celu rozpowszechnienia powyższego proszę pp. Burmistrzów i Sołtysów o ogłoszenie obwieszczenia w sposób zwyczajem przyjęty.

Kościan, dnia 27-go października 1927 r.

Starosta:

w z.

(—) Woronowicz.

L. dz. 7567/27 — 7. —

Przedmiot: Spis koni, bydła, trzody chlewnej i owiec.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17. października 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 93/27 poz. 835), tudzież z rozporządzeniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20. października 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 94/27 poz. 842) odbędzie się w tutejszym powiecie spis zwierząt gospodarskich a w szczególności koni, bydła, trzody chlewnej i owiec.

Spisu dokonują:

- w gminach miejskich pp. Burmistrzowie,
- w gminach wiejskich i obszarach dworskich pp. Sołtysi gminni i dworscy, pod nadzorem przynależnych pp. Komisarzy obwodowych.

Potrzebne formularze do mającego być przeprowadzonego spisu otrzymają pp. Burmistrzowie wprost, zaś pp. Sołtysi gminni i dworscy za pośrednictwem poszczególnych pp. Komisarzy obwodowych.

Dla każdej miejscowości zaludnionej winien być wypełniony osobny formularz wpisowy. (Wzór A)

W gminach wiejskich do formularza wpisowego winny być wpisane **wszystkie gospodarstwa**, znajdujące się w danej miejscowości zarówno posiadające jak i nieposiadające zwierząt gospodarskich. W razie zupełnego braku w gospodarstwie zwierząt należy zaznaczyć to w tym samym wierszu, w którym gospodarstwo zostało wpisane.

W gminach miejskich do formularza wpisowego winny być wpisane tylko gospodarstwa, **posiadające** zwierzęta gospodarskie.

Dla instytucji, zakładów i przedsiębiorstw państwowych względnie komunalnych, jak to: stadniny, punkty rozplodowe, kwarantanny, stacje kolejowe, przystanie, statki, rzeźnie, tabory i t. p. miejsca skupienia zwierząt gospodarskich, winny być wypełnione **oddzielne formularze** przez władze państwowe względnie komunalne, zarządzające temi instytucjami, zakładami lub przedsiębiorstwami.

Formularze spisowe należy wypełniać atramentem i czytelnie. Dla każdego gospodarstwa należy zająć tylko jeden wiersz formularza. W razie wyczerpania miejsca w pierwszym formularzu, co się zdarzy w większych miejscowościach, należy użyć dodatkowych. W tym wypadku na pierwszym formularzu trzeba podkreślić wyraz „główny”, na następnych zaś, czyli dodatkowych, podkreślić wyraz „dodatkowy”. Przyczem w rubryce 1-ej formularza „liczba porządkowa” numeracja winna być kolejna bez żadnych przerw dla całej miejscowości.

Po dokonaniu w danej miejscowości spisu, formularze dodatkowe winny być włożone do głównego, a liczba dodatkowych uwidoczniiona w formularzu głównym w przeznaczonym do tego miejscu.

Spis winien być przeprowadzony w czasie od **1. do 10. grudnia roku 1927 według stanu z dnia 30. listopada**. Stosownie do tego przy wykonaniu spisu należy pomijać zwierzęta gospodarskie, urodzone po tym terminie.

Celem uniknięcia podwójnego liczenia, trzeba zwrócić szczególną uwagę, żeby zwierzęta gospodarskie zapisywano:

- u dzierżawcy, względnie czasowego posiadacza w wypadkach, gdy się znajdują w czasowym użytkowaniu z tytułu dzierżawienia majątku nieruchomego łącznie z inwentarzem żywym, z tytułu czasowego użytkowania za wychowanie lub zdane na wypas itp.
- w poszczególnych folwarkach względnie zarządach, gdy majątki podzielono na osobne folwarki lub zarządy,

- c) u właściciela, u którego znajdowały się w dniu 30. listopada 1927 r. w wypadkach, gdy zwierzę zostało urodzone przed datą spisu, lecz nabyte po tej dacie już po dokonaniu spisu,
- d) według miejsca znajdowania się o dwunastej lub przed dwunastą godziną w nocy w dniu 30. listopada r. 1927 w wypadkach, gdy zwierzęta znajdowały się na kolejach, stawkach, przystaniach, w portach, rzeźniach, kwarantannach oraz innych miejscach czasowego skupienia,
- e) u właściciela względnie posiadacza, gdy się znajdowały poza zabudowaniami (np. w drodze, na pastwisku itp.).

Po dokonaniu spisu formularze spisowe winny być zsumowane we wszystkich rubrykach, poczynając od 5-tej i podpisane przez naczelników gmin.

W wypadkach, kiedy spisu będą dokonywali naczelnicy gmin nie osobiście, dopilnują oni, żeby nie zaszło żadne uchybienie przepisom. W tym też wypadku sprawdzają oni dokładność przeprowadzonego spisu i zsumowania, dokonane przez wyznaczone przez siebie osoby oraz podpiszą wszystkie formularze.

Każdy posiadacz zwierząt gospodarskich winien w zakresie spisu dostarczyć władzom spisowym zgodnych z rzeczywistym stanem informacji pod rygorem kary grzywny do zł 500 lub aresztu do jednego miesiąca, wymierzanej przez powiatowe władze administracji ogólnej. W razie powtórzenia uchybienia obowiązkom spisowym, grzywna może być wymierzona w wysokości podwójnej.

Po dokonaniu spisu zarządy gmin miejskich, wiejskich i dworskich sporządzą zestawienie (wzór B) a mianowicie dane zsumowane w formularzu A. przeniosą do formularza wzór B, zliczą u dołu formularza „razem“, poczem potwierdzą dokładność zestawienia przyłożeniem pieczęci gminnej i podpisem naczelnika gminy. Po skutecznieniu tego pp. Burmistrzowie zebrany materiał spisowy to znaczy dokładnie wypełnione i należyte zsumowane formularze (wzory A. i B.) przedłożą Starostwu w terminie do 15. grudnia 1927 r. Zaś pp. Sołtysi gminni i dworscy te same formularze należyte wypełnione przedłożą w terminie nie później jak do 12. grudnia 1927 przynależnym pp. Komisarzom obwodowym, którzy po przekonaniu się o sumiennem i dokładnem wypełnieniu i należytem zliczeniu formularzy (wzory A i B) przedłożą takowe zbiorowo Starostwu w terminie nieprzekraczalnym do 15. grudnia 1927 r.

Powyżej wyznaczone terminy muszą być bezwarunkowo dotrzymywane, za co robię pp. Burmistrzów, Komisarzy obwodowych oraz Sołtysów gminnych i dworskich osobiście odpowiedzialnymi i opieszalych pod tym względem pociągnę do odpowiedzialności karnej wzgl. dyscyplinarnej.

Kościan, dnia 14-go listopada 1927 r.

Starosta
Narajewski.

L. dz. 8142/27 - 2 -

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

(Ciąg dalszy).

- n) przymusowe wyłowienie ryb, pozostawienie stawów ugorem, odkażanie stawów, wylęgarni, zimochowów i urządzeń do przechowywania ryb;
- o) ogłaszanie o wybuchu i wygaśnięciu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Art. 27.

Ograniczenia, wynikające z punktu b) art. 26, mogą być stosowane między innymi przez:

- a) uznanie pewnego miejsca lub obszaru jako zamkniętego dla wyprowadzania i wprowadzania doń zwierząt chorych, podejrzanych i wrażliwych na zarazę, stosownie do rodzaju zarazy, rozmiaru grożącego niebezpieczeństwa i stosunków miejscowych; zamknięcie może dotyczyć również paszy, ściółki i wogóle przedmiotów uznanych za możliwe rozsadniki zarazy;
- b) wstrzymanie dalszego przewozu, pędzenia lub innego prowadzenia zwierząt;
- c) zakaz lub ograniczenie wypędzania zwierząt na pastwisko oraz używania pewnych dróg i ulic;
- d) zakaz wspólnego używania studzien, miejsc pojenia, pławienia i t. p.

Art. 28.

Minister Rolnictwa określi wypadki i sposób stosowania środków przewidzianych w art. 26 i 27 oraz wskaże w rozporządzeniu władze powołane do ich stosowania, nie naruszając przytem przepisów, zawartych w art. 30 do 74, a dotyczących poszczególnych chorób zwierzęcych;

Art. 29.

Minister Rolnictwa może dla obszaru całego Państwa lub jego części w drodze rozporządzeń:

- a) włączać do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania, inne choroby, w art. 20 nie wymienione, oraz przepisywać sposób ich zwalczania środkami przewidzianymi w rozporządzeniu niniejszem;
- b) wyłączać od obowiązku zgłaszania na czas określony lub do odwołania poszczególne choroby, wymienione w art. 20.

R o z d z i a ł I V.

O środkach przeciwko poszczególnym zaraźliwym chorobom zwierzęcym.

1. Księgosusz.

Art. 30.

W razie urzędowego stwierdzenia podejrzenia księgosuszu należy:

- a) wzbronić wstępu do miejsca lub obszaru uznanego za zamknięty (art. 27) osobom obcym, z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych, organów władz, duchownych, lekarzy i akuszerów w celu

umożliwienia im wypełnienia obowiązków służbowych lub zawodowych, jako też z wyjątkiem innych osób, które ze względów szczególnych uzyskają na wstęp każdorazowo zezwolenie starosty;

- b) zarządzić na określonym obszarze obowiązek zgłaszania każdego wypadku zachorowania lub padnięcia zwierząt wrażliwych na księgosusz;
- c) wzbronić na określonym obszarze usuwania zwłok zwierząt wrażliwych na księgosusz, bez uprzedniego zbadania ich przez państwowego lekarza weterynaryjnego;
- d) zarządzić na określonym obszarze badania przed ubojem i po uboju zwierząt wrażliwych na księgosusz;
- e) zakazać obcowanie mieszkańców miejsca lub obszaru zamkniętego z posiadaczami zwierząt wrażliwych na księgosusz, względnie opuszczania miejsca lub obszaru zamkniętego bez uprzedniego oczyszczenia i odkażenia obnażonych części ciała, obuwia, odzieży, tudzież przenoszonych rzeczy.

Art. 31.

W razie stwierdzenia księgosuszu, prócz zastosowania środków, wymienionych w art. 30, należy zarządzić:

- a) natychmiastowe zabicie zwierząt chorych, podejrzanych o chorobę oraz, o ile nie zostanie zastosowane szczepienie, także zwierząt podejrzanych o zarażenie się;
- b) zniszczenie w całości wraz ze skórą zwłok zwierząt dotkniętych księgosuszem i podejrzanych o księgosusz;
- c) otoczenie miejscowości zapowietrzonej lub jej części kordonem cywilnym, policyjnym lub wojskowym, a nadto zamknięcie pewnych dróg lub ulic dla ruchu osób; w celu umożliwienia władzom administracyjnym ustanowienia kordonu wojskowego Minister Spraw Wojskowych wyda potrzebne zarządzenia.

Szczepienie może być przeprowadzone tylko na zarządzenie Ministra Rolnictwa

Art. 32.

W razie urzędowego stwierdzenia księgosuszu u zwierząt przeprowadzanych, przewożonych kolejami, statkami, lub znajdujących się na jarmarkach, przetargach, pokazach i w rzeźniach, może być zarządzone niezwłoczne zabicie wszystkich zwierząt tak chorych, jak podejrzanych i wrażliwych na tę zarazę, co do których przypuszczać wypada, że się zetknęły bezpośrednio ze zwierzętami chorem.

Art. 33.

Przepisy wykonawcze określać będą w jakich wypadkach zarządzenia, wymienione w art. 30 do 32, stosowane być mają przez starostów, a w jakich przez wojewodów.

Art. 34.

Wojewoda określa i ogłasza pewne obszary, jako okręgi zapowietrzone lub zagrożone księgosuszem i w okręgach takich zarządza zakaz lub ograniczenie obrotu zwierzętami i przedmiotami, mogącymi roznosić zarazę.

Art. 35.

W razie urzędowego stwierdzenia księgosuszu lub podejrzenia tej choroby, Minister Rolnictwa, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, może zarządzać ograniczenie ruchu osób na pewnym obszarze, między innymi, przez zakaz odbywania targów, jarmarków, odpustów, pielgrzymek i wszelkich innych zgromadzeń publicznych.

2. Zaraza płucna.

Art. 36.

Starosta po urzędowym stwierdzeniu zarazy płucnej winien zarządzić natychmiastowe zabicie zwierząt chorych i podejrzanych, Minister Rolnictwa może jednak zarządzić, ażeby zabicie zwierząt podejrzanych o zarażenie się było uzależnione od wyników uprzednio przeprowadzonych badań rozpoznawczych.

Art. 37.

Mięso zwierząt chorych na zarazę płucną dopuszcza się do obrotu dopiero po zbadaniu przez lekarza weterynaryjnego i po zupełnem ostudzeniu; części nie nadające się do użytku ulegną zniszczeniu.

Art. 38.

Szczepienia przeciw zarazie płucnej mogą być stosowane tylko za zezwoleniem Ministra Rolnictwa.

Art. 39.

Wojewoda może określić i ogłosić pewne obszary jako okręgi zapowietrzone lub zagrożone zarazą płucną i w okręgach takich zarządzić zakaz lub ograniczenie obrotu zwierzętami, surowcami zwierzęcymi i przedmiotami, mogącymi roznosić zarazę.

3. Pryszczycza.

Art. 40.

Gdy na obszarze dotąd wolnym od pryszczycy zajądą pojedyncze wypadki tej choroby, Minister Rolnictwa ma prawo zarządzić zabicie zwierząt chorych i podejrzanych, jeżeli przypuszczać można, iż przez to da się osiągnąć zupełne stłumienie zarazy.

Art. 41.

Wojewoda może określić i ogłosić pewne obszary za okręgi zapowietrzone i zagrożone pryszczycą i w okręgach takich zarządzić zakaz lub ograniczenie obrotu zwierzętami, surowcami zwierzęcymi i przedmiotami, mogącymi roznosić zarazę.

Starosta może zarządzić szczepienie zwierząt zagrożonych zarazą.

Art. 42.

Użytkowanie niewyjałowionego w sposób przepisany mleka ze zwierząt chorych na pryszczycę, jak również wprowadzanie w obrót takiego mleka z zagród i pastwisk zapowietrzonych, jest wzbronione.

4. Wąglik, szelestownica oraz zaraza dziczyzny i bydła rogatego.

Art. 43.

Zwierząt chorych oraz podejrzanych o wąglik, szelestownicę lub zarazę dziczyzny i bydła rogatego nie wolno poddawać ubojowi.

Zwierzęta podejrzane o zarażenie się wolno poddawać ubojowi jedynie za zezwoleniem starosty.

Art. 44.

Szczepienie przeciw chorobom, wymienionym w art. 43, wolno wykonywać jedynie za uprzednim zezwoleniem wojewody.

Art. 45.

Operacje krwawe zwierząt chorych lub podejrzanych o choroby wymienione w art. 43 wolno wykonywać tylko lekarzom weterynaryjnym; zwłoki mogą być otwierane jedynie przez lekarza weterynaryjnego lub w jego obecności.

Art. 46.

Zdejmowanie skór ze zwłok zwierząt, dotkniętych wąglikiem lub zarazą dziczyzny i bydła rogatego, jest zakazane.

Starosta zarządzi w sposób wykluczający niebezpieczeństwo zarazy usunięcie zwłok takich wraz ze skórą, sierścią, włosami, rogami, kopytami i racicami.

Przy szelestnicy zdejmowanie skór jest dozwolone z zachowaniem przepisanych środków ostrożności.

Art. 47.

Użytkowanie i wprowadzanie w obrót mleka oraz jego przetworów, pochodzących ze zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę wymienioną w art. 43, jest zakazane.

Art. 48.

W razie wybuchu między zwierzyną wąglika, szelestnicy lub zarazy dziczyzny i bydła rogatego, przepisy art. 45 i 46 mają zastosowanie do zwłok zwierzyny.

5. Gruźlica bydła rogatego
w postaci otwartej.

Art. 49.

Starosta winien zarządzić odosobnienie i oznakowanie zwierząt, u których urzędowo stwierdzono gruźlicę otwartą, lub podejrzenie o tę chorobę.

Wojewoda może zarządzić zabicie takich zwierząt; w stosunku do zwierząt dotkniętych gruźlicą wymion należy bezwzględnie zabicie zarządzić.

Art. 50.

Posiadacz zwierzęcia dotkniętego gruźlicą otwartą lub podejznanego o tę chorobę, może je poddać ubojowi po uprzednim zawiadomieniu starosty. Zwierzę takie winno być zbadane przez państwowego lekarza weterynaryjnego po uboju.

Art. 51.

Mleko zwierząt chorych na otwartą gruźlicę wymion winno być natychmiast po udoju zniszczone; mleko zwierząt chorych na otwartą gruźlicę innych organów (jelit, płuc, macicy) może być dopuszczane do użycia jedynie po wyjałowieniu w sposób przepisany.

6. Nosacizna.

Art. 52.

Starosta winien zarządzić:

- a) natychmiastowe zabicie zwierząt, u których nosacizna została urzędowo stwierdzona;

- b) odosobnienie i zamknięcie, jak również poddanie postępowaniu rozpoznawczemu zwierząt podejrzanych o chorobę;

- c) odosobnienie i poddanie postępowaniu rozpoznawczemu zwierząt podejrzanych o zarażenie się, przyczem może zezwolić na użytkowanie takich zwierząt w granicach oznaczonego obszaru.

Wojewoda winien zarządzić zabicie zwierzęcia podejrzanego o nosaciznę, jeżeli po zastosowaniu postępowania rozpoznawczego nie można uchylić podejrzenia.

Minister Rolnictwa może zarządzić zabicie zwierząt podejrzanych o zarażenie się, jeżeli niezbędne jest śpieszne stłumienie zarazy.

Art. 53.

Poza wypadkami, w artykule poprzednim wymienionymi, stosowanie środków rozpoznawczych bez zezwolenia wojewody jest wzbronione.

Art. 54.

Zwierząt chorych na nosaciznę i podejrzanych o tę chorobę nie wolno poddawać ubojowi.

Art. 55.

Zdejmowanie skór ze zwłok zwierząt, dotkniętych nosacizną jest zakazane.

Starosta zarządzi bezpieczne usunięcie takich zwłok.

7. Ospa owcza.

Art. 56.

Po urzędowym stwierdzeniu ospy owczej starosta zarządzi niezwłoczne przeprowadzenie szczepienia wszystkich owiec, wolnych jeszcze od zarazy w zapowietrzonem stadzie. Starosta nie zarządzi szczepienia, jeżeli posiadacz w ciągu dziesięciu dni wszystkie owce danego stada podda ubojowi.

W razie groźniejszego szerzenia się zarazy, lub niebezpieczeństwa jej rozniesienia, wojewoda może zarządzić szczepienie wszystkich owiec zagrożonych zarazą.

Szczepienia nie zarządzone przez władze mogą być wykonywane jedynie za uprzednim zezwoleniem wojewody.

Art. 57.

Owce podejrzane wolno poddawać ubojowi tylko za zezwoleniem starosty i pod nadzorem państwowego lekarza weterynaryjnego.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wydzierżawienie polowania.

W sobotę, dnia 3. grudnia 1927 r. o godz. 2-giej po poł. w lokalu sołectkim wydzierżawię w drodze publicznego przetargu jednemu z trzech najwięcej dającemu prawo polowania na obszarze gminy Żelazno na lat 6 od 24. grudnia 1927 do 24. grudnia 1933 r. Warunki polowania wyłożone od 21. bm. do 4. grudnia w sołectwie.

Naczelnik gminy
Kubiak.

Nakładem i czcionkami Drukarni Spółkowej w Kościanie.